

Jak se rozloučit s těmi, které jsme ztratili ve válce

Každá smrt příbuzného nebo kamaráda, kolegy je bolavá. Ta, kterou nemůžeme nad zemřelým tělem oplakat a rozloučit se s ním, je bolavá obzvlášť.

Najít alespoň nějakou možnost rozloučení považujeme v takové těžké a komplikované situaci za velmi důležitou.

Proto jsme sepsali následující doporučení. Když nemůžete uspořádat pohřeb nebo se ho zúčastnit, chceme vás podpořit, abyste se rozloučili alespoň na dálku.

Co můžete v takovou chvíli udělat? Jak se na dálku rozloučit?

Kromě péče o duši a tělo zemřelého je smyslem pohřebního obřadu vzájemné vyjádření podpory a setkání všech, kteří zemřelého měli rádi. Obojí je válkou komplikováno nebo dokonce znemožněno. Jsou situace, kdy není možné být společně na jednom místě, jsou situace, kdy není možné se rozloučit s tělem zemřelého tak, jak byste chtěli.

Doporučujeme najít nějakou možnost rozloučení v té situaci, ve které se právě nacházíte – sami pro sebe, s blízkými ze své komunity, s lidmi, kteří se při vašem útěku stali vašimi novými sousedy či přáteli. Nerezignujte na hledání způsobu, jak se s ostatními pozůstalými podpořit alespoň na dálku, i kdyby to bylo třeba přes mobilní aplikace.

1. Rozloučení pro sebe sama

Můžete:

- najít ve své blízkosti chrám, kde zapálíte svíčku
- zapálit svíčku tam, kde se nacházíte
- pomodlit se před ikonou, vytvořit si pietní místo
- vzpomínat, připomínat si hezké prožité chvíle, máte-li, tak nad fotkou nebo videem
- napsat zemřelému dopis – dát do slov, co cítíte
- požádat o odpuštění, odpustit a poděkovat za to, co dobrého po sobě zemřelý zanechal, co si ponese v srdci dál
- vyslovit i to, co jste mu nemohli nebo nestihli říct

2. Společné rozloučení – s blízkými ze své komunity či s vašimi novými sousedy či přáteli

Můžete:

- přizvat k rozloučení lidi, které máte nyní na blízku a můžete jim důvěřovat
- uvařit nebo upéct oblíbené jídlo zemřelého
- připomínat si, co zemřelému dělalo radost
- pustit si hudbu nebo zazpívat písně, které měl zemřelý rád
- vyjmenovat, za co všechno zemřelému vděčíte, co pro vás znamenal

- vyslovit to, co jste mu nemohli nebo nestihli říct
- vzpomínat, děkovat a sdílet, co si nesete dál, co byste nikdy nechtěli zapomenout
- společně jít do chrámu zapálit svíčku za zesnulého
- pomodlit se za pokoj jeho duše, napsat pomjank v chrámu
- zúčastnit se společně bohoslužby se vzpomínkou na naše zesulé

Mějte na paměti, že zemřelého a jeho život ctíte a oslavujete tím, že vy dál žijete svůj život. Staráte-li se o sebe a své blízké, nesete dál i jeho památku.

Chceme vás ujistit, že i kdybyste neměli na žádný způsob rozloučení síly, církve v Česku se za každého zemřelého a pokoj jeho duše již od počátku války modlí, stejně tak se modlí i za mír na Ukrajině.